

AAD-009-001431

Seat No. _____

B. R. S. (Sem. - IV) (CBCS) Examination

March / April - 2016

404 : Rural Extension

(Core - 12)

Faculty Code : 009

Subject Code : 001431

Time : **2.30** Hours]

[Total Marks : **70**

સૂચના : (૧) પ્રથમ પ્રશ્ન M.C.Q. છે. જેનાં ૨૦ ગુણ છે.

(૨) બાકીના પાંચ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. તેનાં ૧૦-૧૦ ગુણ છે.

૧ M.C.Q.:

૨૦

(૧) સંયુક્ત કુટુંબ પ્રથામાં કુટુંબના સભ્યો _____.

(A) એક જ રસોડે જમે

(B) અલગ અલગ રસોડે જમે

(C) અન્નક્ષેત્રમાં જમે

(D) હોટેલમાં જમે

(૨) ભારતમાં જમીન માલિકીની પ્રથા મોટેભાગે _____ ના આધારે
ગોઠવાયેલી હતી.

(A) નાણાંનાં

(B) મહેસૂલના

(C) જ્ઞાતિના

(D) ધર્મના

(૩) શહેરી લોકોની સરખામણીએ ગ્રામીણ લોકો _____ ધર્મપ્રેમી હોય છે.

(A) વધારે

(B) ઓછા

(C) મધ્યમ

(D) એકપણ નહીં

(૪) ભારત દેશને ધાર્મિકતાનાં આધારે _____ દેશ ગણવામાં આવે છે.

(A) હિન્દુત્વવાદી

(B) સાંપ્રદાયિક

(C) બિનસાંપ્રદાયિક

(D) તટસ્થ

- (પ) ગામડામાં સામુદાયિક સંગઠન ઊભું કરવું એ _____ પ્રક્રિયા ગણાય છે.
- (A) સરકારી (B) સહકારી
(C) બિનસરકારી (D) ખાનગી
- (દ) જાહેર સંબંધો એટલે _____ સેવાકીય મંડળો સાથેનાં સંબંધો.
- (A) સરકારનાં (B) સંગઠનના
(C) સમુદાયનાં (D) વ્યક્તિના
- (૭) સામુદાયિક વિકાસ કાર્યક્રમોની સફળતાનો આધાર _____ ક્રિયાશીલતા પર અવલંબે છે.
- (A) સ્થાનિક મંડળોની (B) સ્થાનિક શિક્ષકોની
(C) સ્થાનિક નેતાની (D) સ્થાનિક સમુદાયની
- (૮) ગ્રામીણ સમુદાયનાં વિકાસમાં _____ પાયાનો એકમ ગણાય છે.
- (A) વ્યક્તિ (B) કુટુંબ
(C) સમુદાય (D) સમાજ
- (૯) જે સમુદાય પોતાને લભ્ય બધી કુદરતી સંપત્તિનો કાર્યક્ષમ ઉપયોગ કરે તેને _____ સમુદાય કહેવાય.
- (A) વિકસિત (B) અર્ધવિકસિત
(C) અલ્પવિકસિત (D) અવિકસિત
- (૧૦) દેશનાં સર્વાંગી વિકાસ માટે _____ ક્ષેત્રનો વિકાસ અનિવાર્ય છે.
- (A) ખેતી (B) ઉદ્યોગ
(C) સેવાકીય (D) આગળનાં ત્રણેય
- (૧૧) સામુદાયિક વિકાસ યોજનાઓને _____ તબક્કામાં વહેંચવામાં આવે છે.
- (A) ૨ (B) ૩
(C) ૫ (D) ૭
- (૧૨) ભારતમાં છેલ્લે કયા વર્ષમાં વસ્તી ગણતરી થઈ હતી ?
- (A) ૨૦૦૦ (B) ૨૦૦૧
(C) ૨૦૧૦ (D) ૨૦૧૧

(૧૩) મહાલવારી પ્રથામાં મહેસૂલની રકમ ખેડૂતો _____ સરકારને ભરતા હતા.

- (A) વ્યક્તિગત રીતે (B) સમૂહમાં એકત્રિત કરીને
(C) જમીનદારને વચ્ચે રાખીને (D) ઉપરનાં ત્રણેય

(૧૪) રૈયતવારી પ્રથામાં મહેસૂલની રકમ ખેડૂતો _____ સરકારને ભરતા હતા.

- (A) વ્યક્તિગત રીતે (B) સમૂહમાં એકત્રિત કરીને
(C) જમીનદારને વચ્ચે રાખીને (D) ઉપરનાં ત્રણેય

(૧૫) ગ્રામીણ સમુદાયની પ્રાથમિક જરૂરિયાતમાં _____ નો સમાવેશ થાય છે.

- (A) રોટી, કપડા, મકાન (B) સાયકલ, મોટર
(C) જમીન-ઉઘોગો (D) ફીઝ, ઘરઘંટી, ટીવી

(૧૬) ભારતીય ગ્રામ સમાજનું પ્રથમ અંગ _____ છે.

- (A) સંયુક્ત કુટુંબ પ્રથા (B) જ્ઞાતિપ્રથા
(C) ધર્મપ્રથા (D) રાજકીય પ્રથા

(૧૭) ભારતમાં પ્રથમ પંચવર્ષીય યોજનાની શરૂઆત _____ થી થઈ હતી.

- (A) ૧૯૪૭ (B) ૧૯૫૦
(C) ૧૯૫૧ (D) ૧૯૫૨

(૧૮) ભૌગોલિક વિસ્તારનો જાણકાર વ્યક્તિ _____ થી ઓળખાય છે.

- (A) દર્શક (B) માર્ગદર્શક
(C) માહિતગાર (D) ભોમિયો

(૧૯) સામુદાયિક વિકાસ યોજનાની શરૂઆત _____ ના જન્મદિનથી થઈ હતી.

- (A) ગાંધીજી (B) જવાહરલાલ નહેરુ
(C) સરદાર પટેલ (D) શાસ્ત્રીજી

(૨૦) NABARD આખું નામ _____ .

૨ સામુદાયિક વિકાસનાં કાર્યક્રમોમાં રહેલી નબળાઈઓ અને તેનાં કારણોની ચર્ચા કરો. ૧૦

૩ સ્વતંત્રતા પહેલાં ભારત દેશમાં જોવા મળતી ગ્રામીણ વ્યવસ્થાઓ સમજાવી તેની અસરો જણાવો. ૧૦

અથવા

૩ સામુદાયિક વિકાસની વ્યાખ્યા લખી સામુદાયિક વિકાસનાં કાર્યક્રમોની સફળતાઓનાં ક્ષેત્રો વર્ણવો. ૧૦

૪ ભારત દેશમાં જોવા મળતી ગ્રામજીવનની વિવિધ પ્રથાઓ વિગતે સમજાવો. ૧૦

અથવા

૪ સામુદાયિક વિકાસ કાર્યોમાં વિસ્તરણ કાર્યકરનાં વિવિધ કર્તવ્યો વિગતે સમજાવો. ૧૦

૫ ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ બે) ૧૦

(૧) સામુદાયિક કાર્યક્રમો પાછળ રહેલી શ્રદ્ધાઓ.

(૨) સામુદાયિક કાર્યક્રમો પાછળ રહેલું તત્ત્વજ્ઞાન.

(૩) સામુદાયિક વિકાસમાં જુદા જુદા સમુદાયોનું યોગદાન.

૬ વર્તમાન ભારતનાં ગામડામાં જોવા મળતા લક્ષણોની ચર્ચા કરો. ૧૦